

Ústav germánských studií

Posudek na diplomovou práci

Bc. Jaroslavy Ježkové

na téma

Phraseme im bilingualen Wörterbuch 71 stran, bez příloh. ÚGS FF UK 2016.

Předložená diplomová práce se má zabývat tématem zpracování frazémů v překladovém slovníku. Alespoň tuto náplň by čtenář očekával, když si přečte název práce. Je pravdou, že jisté styčné body by se mezi názvem a obsahem najít daly (frazémy, korpusy, slovníkový input apod.), ale ve své podstatě se čtenář o dané problematice příliš nedozví, a to, co se dozví, je nadmíru chaoticky uspořádané, často irelevantní a místy i vyloženě chybné. Velmi mne mrzí, že jsem nucena napsat posudek tohoto rázu, ale předložená práce mi nedává jinou možnost. Jednotlivé výhrady vůči práci předkládám v následujícím textu:

Téma

Téma práce je formulováno velmi široce, takže lze předpokládat, že autorka bude ve svém záměru téma specifikovat a zaměřit se jen na některou z oblastí dané problematiky, protože zpracování celého pensa problémů týkajících se frazeografie by jistě dalo na několik monografií. S nemilým překvapením však čtenář zjišťuje, že v teoretické části práce, která čítá dvě třetiny celé práce, se autorka frazeografii věnuje jen minimálně, resp. téměř vůbec. V méně než dvacetistránkové části praktické pak postihuje zdánlivě veškerá témata, která jsou pro zpracování frazému v překladovém slovníku relevantní. Nutno podotknout, že šest stran této praktické části tvoří inputy, tj. zpracovaná slovníková hesla bez dalšího komentáře. Z uvedeného vyplývá, že téma je tedy zpracováno přinejmenším povrchně, pokud se o nějakém zpracování tématu dá vůbec hovořit.

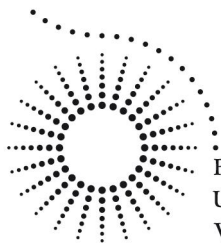
Struktura

Práce obsahuje 16 kapitol dále členěných do podkapitol až čtvrtého řádu. Kapitoly jsou většinou velmi strohé a není výjimkou, že kapitoly prvního řádu čítají méně než jednu stránku (např. kapitola 8 je jen cca polovina stránky). Struktura práce by se při pohledu na obsah a s notnou dávkou velkorysosti dala považovat za relativně logickou. Velkým problémem práce ale je, že v mnoha kapitolách autorka píše o něčem zcela jiném, než co slibuje v nadpisu kapitoly. Tím pádem už se o nějaké logické struktuře a přehlednosti nedá hovořit.

Formát a úprava

Ani formát práce není jednotný a ucelený. Odstavce jsou většinou značeny odražením prvního řádku, ale někdy i vynecháním řádky bez zjevného důvodu. Na str. 31 je špatně odražen odstavec, který odstavcem být nemá.

Pokulhává např. zpracování citací delších než tři řádky, které jsou rozdílně formátovány (srov. str. 11 nahoře – menší písmo, odsazen jen první řádek, blok; str. 12 – stejná velikost písma

Ústav germánských studií

jako zbytek textu (?), kurzíva, odsazení prvního řádku, blok; str. 35 nahoře – menší písmo, kurzíva, odsazen jen první řádek, blok; str. 43 – menší písmo, kurzíva, odsazení prvního řádku, blok.

Příkládané inputy v kap. 13 jsou pak formátovány zcela jiným písmem, občas zde dochází k neodůvodnitelnému vynechání řádku (např. str. 57) apod. Drobnosti, např. z jakého důvodu je „Zeichenerklärung“ na str. 56 kurzívou, již ani dále zmiňovat nebudu.

Jazyk

Práce je psána velmi špatnou němčinou plnou i hrubých gramatických a stylistických chyb. Pro ilustraci uvádím např. *durch dem Korpus geleitete* (str. 32); *im Maße des Einfluss* (tamtéž), *mit nichtphraseologischen Sprachmittel* (str. 28), *nach Cvrček ... ist der Fakt wesentliche* (str. 30). Některé další (kvůli časové náročnosti a přehlednosti zdaleka ne všechny) jsou vyznačeny ve výtisku práce, který jsem obdržela. Jazyk rozhodně neodpovídá úrovni závěru magisterského studia germanistiky.

Tok textu, argumentace

Text rozhodně není plynulý. Často se jedná o parafráze myšlenek získaných (nahodile?) ze sekundární literatury a poskládaných lineárně za sebou bez hlubšího myšlenkového a argumentačního propojení.

Naprostro zdrcující se fakt, že se autorka ve většině kapitol nevěnuje tématu, které název kapitoly slibuje. Některé informace se opakují, někdy v rámci jedné či dvou vět/souvětí, jindy na různých místech / v různých kapitolách textu. U tří odstavců jsem odhalila dokonce téměř doslovný přepis / okopírování textu, který se nacházel již na jiném místě práce (str. 25 a 45).

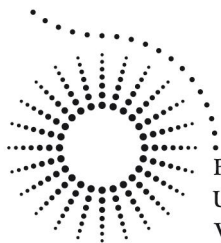
Argumentace téměř neprobíhá, protože text je většinou pouhým kompilátem názorů jiných. Jakýkoli kritický náhled taktéž chybí.

Autorka se také často uchyluje k nic neříkajícím či až zavádějícím formulacím (viz níže na str. 9 apod.)

Materiál

Autorka si pro svůj výzkum vybrala frazémy s komponenty *Gesicht*, *Arm* a *Bein*. Tuto informaci bych očekávala někde v metodologické části textu spolu s charakteristikou somatických frazémů apod. Bohužel je tato informace uvedena jen stroze v teoretické části práce v kapitole 8 *Onomasiolosches Kriterium*. Souvislost bohužel nevidím.

Pro celou diplomovou práci bylo zpracováno pouhých 24 frazémů, jejichž výskyt autorka hledala (i přes vychvalování práce s korpusy a metody corpus-driven) i v novinách, beletrii a na internetu (kap. 12.2) což sice není v zásadě špatně, nicméně v době elektronických korpusů poněkud zdlouhavé a s výsledkem zanedbatelné hodnoty. Již samotný fakt, že pro diplomovou práci autorce stačilo zpracování pouhých 24 frazémů, je ostudný. Dovolit si doporučovat, jak má vypadat frazeografova práce po zpracování tak malého množství materiálu (nota bene plného chyb), je, zdá se mi, až příliš troufalé. Toto množství by odpovídalo spíše menší seminární práci v bakalářském studiu.

Ústav germánských studií

Výsledky / výstupy

Z práce, která je z velké části kompilátem cizích názorů, je založena na analýze velmi malého množství materiálu a není ani logicky promyšlená, snad ani nelze žádné relevantní výsledky očekávat. Doporučení pro zpracování frazeologického hesla ve slovníku jsou jen velmi povrchní, jednostranná, útržkovitá a mnohdy i chybná a často lehce napadnutelná. Přínos práce je tedy minimální, neřkuli nulový.

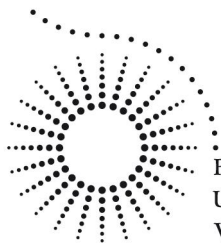
Největší obsahové nedostatky

Mezi největší obsahové chyby práce patří následující:

- a) Přes zjevnou snahu o utřídění terminologie se zdá, že autorce stále není jasný rozdíl mezi termíny *frazém* a *kolokace*.
- b) Jasný autorce není ani rozdíl mezi *idiomaticitou* a *metaforičností* (viz str. 12).
- c) Podle textu na str. 15 v kap. 2.1.2.2 se zdá, že autorka pod pojmem *variac* rozumí časování slovesa u verbálních frazémů a skloňování nominální fráze u nominálních frazémů. Opravdový význam termínu *variac/variabilita* je však ve frazeologii zcela odlišný.
- d) Přestože se autorka věnuje celou kapitolu problematice rozdílu *Beispiel X Beleg*, sama tato slova v textu užívá chybně.
- e) Autorka pravděpodobně také špatně chápe význam slova *kookurence* (viz str. 10)
- f) V celém textu není nijak charakterizován slovník, pro který se autorka rozhodla frazémy zpracovat. Dané informace musí čtenář hledat téměř mezi řádky (str. 10 narážka, že se jedná o *deutsch-tschechisches Wörterbuch*, str. 67 ... *zásada umístování frazému na konci slovníkového hesla, nikoli v rámci polysémie k jednotlivým významům lemmatu*. ... z tohoto lze vyvodit, že se nejedná o speciální frazeologický slovník). Je přeci velký rozdíl v pojetí zpracování slovníkového hesla, pokud se jedná o slovník výkladový jednojazyčný, nebo překladový, nebo speciální frazeologický (výkladový či překladový). Navíc frazeologická část rastru je zjevně převzata z rastru připraveného pro Velký německo-český akademický slovník (v přípravě pod vedením doc. Vachkové), což není nikde uvedeno. Neznalý čtenář pak může nabýt dojmu, že rastr vymyslela autorka práce. Naproti tomu je rastr dílem kolektivu autorů výše zmíněného slovníku a autorka jej dostala k dispozici již hotový.
- g) Jako opovážlivost se pak jeví úsek pojednávající o zpracování frazému *nur Bahnhof verstehen* ve slovníku Langenscheidts Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache. Tento frazém autorka kritizuje kvůli údajně aktualizované částici „nur“, která dle autorky k frazému nepatří a není ani často dokladována. Kdyby si ale autorka udělala korpusovou analýzu frazému *Bahnhof verstehen* (v COSMAS II např. zadáním *Bahnhof /s0 &verstehen*), zjistila by, že částice *nur* se vyskytuje téměř ve všech dokladech a je tak právoplatným komponentem uvedeného frazému.

Podněty k diskuzi

- Jak jste myslela větu „*Phraseme bilden einen festen Bestandteil unseres Wortschatzes auf allen Sprachenebenen?*“ (str. 9) Rozveďte.

Ústav germánských studií

- Domníváte se, že u jednotlivých slov se učíme jen jejich význam bez formy? („*Als Nicht-Muttersprachler muss man Phraseme lernen, so wie man die Bedeutung des einziges (sic!) Wortes lernen muss.*“ (str. 9)
- Platí, že pragmatická stálost je vlastnost jen několika skupin frazémů, jako jsou pozdravy, přání atd? (str. 21)
- Vysvětlete větu „*Die vollidiomatischen Phraseme tragen die phraseologische Bedeutung, sie sind als Ganze umgedeutet.*“ (str. 22) - jaký je rozdíl mezi *idiomatisch* a *phraseologisch*? Existuje vůbec *phraseologische Bedeutung*? Znamená *idiomatische* a *phraseologische Bedeutung* totéž? Co např. *blinder Passagier*?
- Jak může být nalezen souvýskyt dvou jednotek (nenáhodný) v rámci odstavce či celého textu? (str. 34)
- V čem se liší tabulky na str. 39 a 40? Obě k *Bein*, ale jiné výsledky? Jakou to má souvislost s tématem práce?
- Opravdu je „bezpochyby“, že když uživatelé hledají ve slovníku frazém, tak chtějí znát výklad významu? (srov. str. 42)
- Jak se při popisu frazému ve slovníku popisují jeho kolokace? Jak vypadá kolokace frazému? (srov. str. 43)

Celkový dojem

Nemohu sice posoudit důvody, které k tomuto stavu vedly, ale práce působí velmi chaotickým dojmem, jako by byla „šita horkou jehlou“ a snad ani nebyla konzultována s vedoucí práce. O tom svědčí například takové nedostatky, jako datum odevzdání práce na úvodní stránce „Praha 2013 (sic!)“ nebo závěrečná stránka s textem Xerox, která v práci také nemá co dělat, ale jistě i mnoho dalších nepromyšleností, nedotažených úprav, překlepů apod.

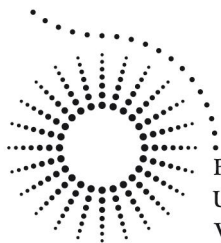
Práce tedy nemá téměř žádnou výpovědní hodnotu.

Hodnocení

Vzhledem k výše popsanému bohužel tedy předkládanou diplomovou práci Bc. Jaroslavy Ježkové hodnotím známkou „neprospěla“ a nedoporučuji ji k obhajobě. Doporučuji naopak její kompletní přepracování se zohledněním všech nedostatků uvedených v posudku. Za tímto účelem ještě přidávám k posudku přílohu obsahující podrobnější výhrady k jednotlivým kapitolám práce (které se do posudku již nevešly).

V Praze 4. 9. 2016

Mgr. Věra Hejhalová, Ph.D.

Ústav germánských studií

Příloha posudku

Na důkaz toho, že se výše a níže uvedená kritika opírá o skutečný stav, si dovoluji připojit svůj komentář k většině kapitol předkládané práce. Věřím, že by to mohlo autorce pomoci při případném přepracování práce jako konstruktivní kritika.

Kapitola 1 Einleitung

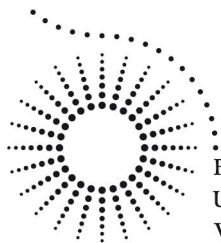
- příliš obecné a nicneříkající nebo zavádějící tvrzení: *Sie /die Phraseme/ gelten als wichtiger Teil der Gegenwartssprache.* (str. 9)
- přílišná rezultativnost v některých tvrzeních vyplývající z nedostatečné praktické zkušenosti a malé orientace v problematice: *Wenn man einen phraseologischen Ausdruck nicht kennt, bleibt nur der Griff zum Wörterbuch ...* (str. 9) – Opravdu nemá mluvčí jiné možnosti než sáhnout po slovníku, když nezná slovo/frazém?
- Úvod je velmi nesourodou směsí myšlenek nahodile rozdělených do odstavců bez hlubší promyšlenosti a návaznosti (úkol práce, co jsou frazémy, problémy rodilců s frazémy, potřeba slovníků, poté opět téma práce, opět co je frazeologie a omezení na somatismy bez hlubšího odůvodnění, dále dělení na teoretickou a praktickou část, nejprve definice terminologie a rozdílů čj x nj, dále znovu definice a znaky frazémů, znovu přechod k somatismům a dělení dle struktury a onomasiologie, dále výzkumné otázky a metody zařazení do slovníku vč. zohlednění korpusů (vč. možností a mezi korpusových analýz).
- V praktické části autorka avizuje problémy zařazení somatismů do slovníkového hesla (forma, doklad, příklad, překlad), poté přechází ke kookurencím a následně ihned nelogicky navazuje na problémy se somatismy. Následuje návrh řešení problémů. Dále zmínění použitých korpusů a znovu se vrací k účelu (cíli?) své práce a pak opět obrací na druhy využívaných korpusů. Následuje výčet slovníků (jen frazeologické slovníky češtiny, nikoli němčiny, přestože dále v práci s nimi pracuje!!!).
- Výstavba vět je mnohdy nelogická: *Zu diesem Zweck wird das Korpus DeReKo ... verwendet, in dem über 29 Milliarden Wörter zur Verfügung stehen, sowie das Parallelkorpus InterCorp, in dem vor allem die belletristischen Texte vorkommen.* (str. 10)

Kapitola 2 Definitionen

- nelogické uspořádání: Kapitola začíná citátem, následuje výčet lingvistů, kteří mluvili o „prefabs“ – není zde uvedeno, proč je zde výčet těchto lingvistů a jakou to má souvislost s tématem práce ani tématem kapitoly.
- záměna základních pojmů – Mluví se zde o základních jednotkách frazeologie – frazémech a o válce lingvistů v oblasti frazeologické terminologie, ale pak je sem zařazen citát Hausmanna k termínu kolokace, který s definicí frazému souvisí jen okrajově (str. 11) a tato souvislost zde není nijak vysvětlena.

Kapitola 2.1. Antwort auf die Frage: „Was sind eigentlich Phraseme?“

- nevhodná forma názvu této kapitoly - rétorická otázka

Ústav germánských studií

- úvodní věta nejasná - *Die Phraseologie bringt zwei Bedeutungsvarianten zum Ausdruck.* (str. 11)
- chaotické řazení myšlenek – Mluví se zde o frazeologii, terminologickém chaosu, kolokacích, historickém vývoji frazeologie a opět o ustálených slovních spojeních, nejbližší majícím asi ke kolokacím a jejich různorodému pojmenování v historii (der Hund bellt).
- Bezmyšlenkovitě a bez vztahu k předchozímu a následnému textu je zde zařazena věta *Leute denken in metaphorischen Zusammenhängen.* (str. 12).
- O frazémeh se v této podkapitole vůbec nepíše, ani jejich charakteristiku nelze z textu nijak vyvodit.

Kapitola 2.1.1 Phrasem und Kollokation

- Tato kapitola začíná ihned pojednáním o idiomaticitě jako rozhodujícím kritériu; ostatní znaky frazémů zde nejsou ani zmíněny, natož rozvedeny, ani není poukázáno na jinou kapitolu, kde by se toto dalo najít.
- záměna termínů idiomaticita a metaforičnost: „*Die Wortverbindungen, die schwach oder gar nicht idiomatisch sind (im Sinne von übertragener Bedeutung oder Bildkräftigkeit) ...*“ (str. 12) – Metaforičnost a idiomaticita není totéž!!!
- Dále následuje dichotomním pojetím kolokace a o frazémeh se text opět nezmiňuje, ačkoli to tak stojí v nadpisu.

Kapitola 2.1.2.1 – Phrasem nach Čermák

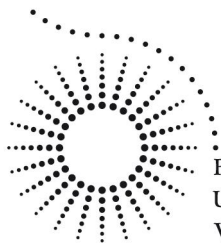
- naprosto protichůdná formulace: „*In dieser Definition betont Čermák vor allem die Tatsache, dass das Phrasem eine einzigartige mehrgliedrige Wortbildung ist. Das Wort mehrgliedrig ist in Čermáks Definition von großer Bedeutung. Čermáks Phrasemauffassung schließt nicht nur Mehrwortverbindungen, sondern auch einzelne Wörter ein.*“
- Problematika anomálie, která je pro Čermáka stěžejní, se v pojetí autorky omezuje jen na anomálii funkční.
- Dále se věnuje Čermákovu přístupu k frazeografii, ačkoli dle nadpisu kapitoly *Phrasem nach Čermák* by to čtenář nečekal (u dalších lingvistů se tématu frazeografie už analogicky nevěnuje).

Kapitola 2.1.2.2 – Phrasem nach Burger

- špatné pochopení termínu „varianty frazému“ – Konjugace slovesa u verbálních frazémů či různé pády nominálních frazémů nejsou varianty!!!!

Kapitola 2.1.2.3. – Phrasem nach Fleischer

- opět nelogicky postavená věta „*Fleischer neigt zu der Ansicht, dass ein Phrasem aus mindestens einem Autosemantikon gebildet sein soll ..., wobei man zwischen Autosemantika ... und Synsemantika unterscheidet.*“
- Proč je v této kapitole citován názor Burgerův, když jde o *Phrasem nach Fleischer*?

Ústav germánských studií

- Burger nerozlišuje na centrum a periferii frazeologie? – Srov. poslední odstavec kap. 2.1.2.2.

Kapitola 2.1.2.5 Phrasem nach Schemann

- Zmiňuje sémantickou, pragmatickou a situativní/sociální úroveň – vysvětlení udávané na str. 16 se mi zdá, že nemá přímý vztah k frazémům a může být vztaženo i na simplizia.
- str. 17 nahoře – Nevidím souvislosti mezi informacemi z prvního odstavce.
- Co znamená bibl. odkaz Schemann 1993, S. XXVIIIff, zit. nach Ježková, 2011 – že autorka tuto pasáž převzala ze své bakalářské práce?
- Chybí konkluze názorů lingvistů, kterým se věnovaly předchozí podkapitoly – to ukazuje na nepromyšlenost a neprovázanost.

Kapitola 3 Phrasem und Kontext

- Kontext je pro porozumění frazému nepochybně důležitý, není ale jasné, proč v této kapitole zmiňujete různá pojetí kontextu u Schemanna a zcela odlišné pojetí kontextu pro porozumění frazému u Moonové ... obě poloviny této kratičké kapitoly nejsou logicky propojeny.
- Tato samostatná hlavní kapitola 3 čítá ani ne jednu stránku.

Kapitola 4 Merkmale der Phraseme

- Znovu je zde zmíněno již mnohokrát dotčené téma – znaky frazémů (chaotičnost a nepromyšlenost struktury).
- Nelogicky se zde autorka znovu vrací k dělení frazeologie v širším a užším slova smyslu, ačkoliv toto téma zaznělo i v kap. 2.
- Nerozumím smyslu: „*Lexikalisierung geht aus der Festigkeit und aus der Idiomatizität hervor, da diese zwei Merkmale ein Phrasem dem Wort angleichen.*“ (str. 19).
- Při popisu jednotlivých znaků se některé informace v textu objevují min. potřetí.
- Chybí konkluze, jedná se o výčet citací či parafrází, které vůči sobě nejsou usouvztažněny.
- U lexikálních frazémů by bylo vhodné zmínit typiku němčiny, která díky své slovtvorbě umožňuje vzniknout lexikálním frazémům velmi často – jejich zařazení do oblasti frazeologie však zůstává diskutovaným tématem.
- Znovu je zde zmíněno téma auto- a synsémantik.

Kapitola 4.2 Stabilität/ Festigkeit

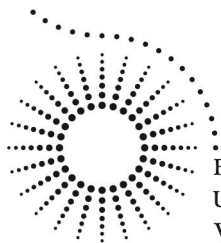
- Na str. 21 je uvedena zavádějící souvislost, že pragmatická stálost má co do činění s variabilitou a modifikacemi.

Kapitola 4.3 Idiomatizität

- str. 22 – Není jasné, odkud jsou převzaté příklady?

Kapitola 5 Fazit

- Je příliš stručný, nepřináší nic nového ani shrnujícího.

Ústav germánských studií

- První dvě věty říkají totéž.
- Opět se zde zmiňuje, že „*Das Kriterium der Mehrgliedrigkeit besagt, dass das Phrasem mit mehr als einer lexikalischen Einheit gebildet ist.*“ - krom opakování téhož zde i v předchozím textu chybí jakákoli definice, co autorka rozumí pod pojmem *lexikalische Einheit*?
- Následující věta „*Die Festigkeit bedeutet, dass das Phrasem nur in einer konkreten Form verständlich wird, wobei die einzelnen Lexeme nur begrenzt substituiert werden können.*“ vzbuzuje otázky, zda jsou frazémy opravdu srozumitelné jen *in einer konkreten Form*, a zda jedinou možností variability frazémů je substituovatelnost jejich komponent?

Kapitola 6 Somatismus

- Zde se jedná opět „pouze“ o sbírku názorů na to, co je somatismus, resp. somatický frazém.
- Chybí zde návaznost na cíl a obsah práce; je důležité tento termín definovat a zabývat se jím teoreticky? Nebylo by lepší, kdyby se autorka raději vymezila, co pod pojmem somatismus chápe ona a jaké somatické frazémy zařadila do výzkumu?
- Hraje vůbec nějakou roli pojetí somatismu ve vztahu k jeho zpracování ve slovníku, tj. obsahu a cíle této práce?
- Tato kapitola je opět jen jednostránková.

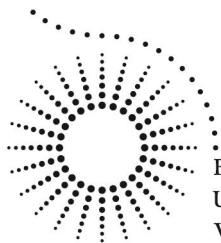
Kapitola 7 Äquivalenz

- Hned v první větě autorka avizuje, že bude pojednávat o potížích s vyhledáváním ve slovníku – proč je toto téma zařazené v kapitole „Äkvivalence“?
- Autorka zde ani jinde explicitně nezmiňuje druh slovníku (výkladový, spec. frazeologický?, překladový?), pro který hesla zpracovává, což je pro zpracování frazému nejdůležitější východisko.
- Následně popisuje překotně hledání podle jednotlivých komponent (začíná somatismem – musí být frazém nutně inventarizován pod somatismem? – např. frazém „*Snáze projde velbloud uchem jehly, nežli by bohatý vešel do království věčného.*“ bude spíše pod *velbloud* než pod *ucho*).
- Z čeho autorka soudí, že je výhodnější hledat pod slovesem, protože se prý frazém často najde v příkladových větách (srov. str. 25)?
- Opět se zde jedná o změť nesourodých a neuspořádaných myšlenek – text se dotýká nejprve základní formy, hned nato ekvivalentu, metajazykových poznámek a hned poté navrhuje řešení zařadit frazém pod všechna autosémantika ... - přestože je toto celé v kapitole *Äquivalenz*.
- O ekvivalenci v této kapitole nepadlo ani slovo!!!

Kapitola 7.1 Die kontrastive Methode

- Tato kapitola je rozepsána a zpracována ani ne na úrovni seminární práce, natož diplomové; vypadá spíše jako výpisky z přednášky.

Ústav germánských studií

Kapitola 7.2 *Vollständige Äquivalenz*

- opět telegraficky zpracované
- Co znamená nerozepsané A. v příkladu (str. 27)? – Toto nemusí být všem jasné.
- U příkladů c) chybí příklad úplně (str. 27).
- Dále už autorka nerozebírá limity předestřeného dělení... proč jsou příklady b) pod *vollständige Äquivalenz*, když *setzen* není *padnout* a *Luchs* není *ostříž*? Neměly by být spíše pod *Teilaquivalenz*? ... I na tomto místě se ukazuje, že autorka jen přebírá názory a příklady odjinud, nepřemýšlí nad problémem, nesnaží se o kritický náhled.
- Právě kapitoly 7.1 – 7.5 by zasluhovaly vzhledem ke zkoumané problematice hlubší reflexi, jsou však zpracované více než lakonicky.

Kapitola 8 *Onomasiologisches Kriterium*

- Tuto kapitolu tvoří jen dva odstavce.
- Je zde představen onomas. a sémas. princip, ale bez většího usouvztažnění s tématem práce.
- Pak je zde uvedena dvouřádková informace, že práce se bude zabývat somatismy *Gesicht*, *Arm* und *Bein*, což na tomto místě nemá co dělat, navíc bez odůvodnění.

Kapitola 9 *Korpuslinguistik*

- Proč autorka čerpá z Wikipedie? Copak neexistuje dostatečné množství relevantní sek. literatury?
- Korpus sice obsahuje celé texty, ale ty nejsou uživateli jako celek přístupné, nicméně je pravda, že lze nahlížet širší kontexty než v lístkovém katalogu.
- Chybí zmínit limity korpusové lingvistiky, autorka jen korpusy vyzdvihuje, ale neupozorňuje na jejich hranice.
- s. 33 podruhé téměř tatáž věta jako na předchozí stránce
- s. 33 konec kapitoly nedokončená věta, která měla být asi smazána

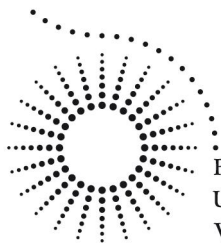
Kapitola 9.2 *Korpusanalyse*

- Autorka zmiňuje jako jeden z prostředků vyhledávání lemmatizaci a pak ihned přechází ke kookurenční analýze, což je nástroj corpus-driven. Ostatní corpus-based nástroje DeReKa zde chybí, ačkoli jsou právě pro vyhledávání víceslovných spojení více než relevantní (určení vzdálenosti slov, vyloučení nechtěných slov atd.).

Kapitola 9.3 *Kookkurrenzanalyse*

- Jak může být nalezen výskyt dvou jednotek (nenáhodný) v rámci odstavce či celého textu? (str. 34)
- Proč autorka čerpá z Wikipedie, když existuje celá řada odborných publikací k tématu?
- Systém fungování LLR zde vyložen značně zjednodušeně ... nejedná se jen o frekvenci.

Kapitola 10.1 *DeReKo*

Ústav germánských studií

- K čemu je zde uveden výčet archivů? Proč je opět zmíněna KA a její možnosti?
- V čem se liší tabulky na str. 39 a 40? Obě k *Bein*, ale jiné výsledky... nejspíš změna parametrů, což ale není uvedeno. Jakou to má souvislost s tématem práce?

Kapitola 11 *Bearbeitung der Phraseme*

- Zde se opět mísí termíny frazém a kolokace.
- Nic neříkající úvod, který nepojednává příliš o problému samotném.
- Ani zde se nelze dozvědět, o jakém typu slovníku autorka pojednává, což je zásadní pro popis heslové stati.

Kapitola 11.1 Mikrostruktur

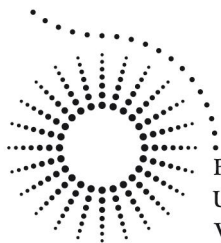
- Postrádá logiku: „*Was die Frage betrifft, wie die Phraseme in einem Wörterbuchartikel eingliedert werden sollen, antwortet Stantscheva, dass Satzwertige Phraseme mittels lexikalischer Paraphrasen beschrieben werden sollen.*“ (s. 43).
- Z parafrázy autorka přechází bez změny odstavce do příkladů, ty pak mísí s doklady (Beispiel X Beleg) a pak opět během jedné stránky (43) přechází k příkladům, což je značně chaotické.
- Do mikrostruktury slovníkového hesla zařazuje podle této kapitoly jen výklad významu a příklad, který nejasně splývá s dokladem.

Kapitola 12.1 *Wo der Somatismus platziert werden soll?*

- Samotný název kapitoly formulovaný jako otázka nevyznívá vhodně.
- První tři odstavce (odhlédneme-li od úpravy, při níž je první odstavec odsazen prázdnou řádkou, zatímco druhý od třetího jen tabulátorem, naproti tomu čtvrtý už opět prázdnou řádkou) jsou až na drobné úpravy slovosledu totožné s textem kapitoly 7.
- První dva odstavce jsou nahlíženy z pozice uživatele slovníku, třetí pokládá otázky pro lexikografy ke zpracování slovníkového hesla, což je nejednotné, chaotické.
- Nejprve řeší, pod jaké z komponent frazém zařadit a velice povrchně zvažuje možnosti a omezení tištěného a elektronického slovníku (zdánlivě to vypadá, že se řeší frazeologický slovník), pak náhle přechází do tvrzení, že frazémy by měly být vysvětlovány na konci slovníkového hesla, což spíše nasvědčuje inventarizaci ve výkladovém slovníku.

Kapitola 12.2 *Untersuchungsmethoden und Material*

- na začátku kapitoly 2x totéž
- K čemu slouží onomaziologické skupiny jako „rytířský boj a zbraň v době feudální“ – jakou to má souvislost s tématem práce?
- pak náhlý přechod k metodologii výběru frazémů pro tuto DP - Proč autorka nevyužila pro sběr frazémů corpus-driven nástroj KA, ale pracně excerpovala noviny a knihy?
- 2x se opakuje, že vybrané frazémy byly zkoumány v DeReKu.

Ústav germánských studií

- Znovu se opakuje popis DeReKo-archivů jako v kapitole ke korpusům; dále je udáván popis parametrů – z textu vyplývá, že se jedná o parametry pro vyhledávání v DeReKu, ale ve skutečnosti jde o parametry Kookurenční analýzy.
- KWIC a konkordance není totéž!!!
- Z textu vyplývá, že si autorka neumí poradit s příliš krátkým kontextem zobrazeným ve vyhledávacím manageru – doporučuji zkusit Volltextanzeige!
- Metodologie výzkumu je ilustrována na příkladu *Gesicht*, z jehož analýzy získala autorka dva frazémy. O ostatních somatismech se nezmiňuje – tato část je nedodělaná!

Kapitola 12.3 Einarbeitung der Somatismen in einem Wörterbuchartikel

- Nutnost frazeografie jako disciplíny je zřejmá, avšak tato disciplína je již také značně vyvinutá, nikoli nová, jak píše autorka na str. 50.
- Vysvětlete, jak jste myslela větu „*Wobei im Gegensatz zu anderen Wörterbüchern, (sic!) kein gemeinsames sprachliches Bewusstsein über den (sic!) Struktureigenschaften und Verwendung des Ausdrucks voraussetzt (sic!) wird.*“ (str. 50).
- Z čeho autorka usuzuje, že SČFI může uspokojit potřeby uživatelů-cizinců?
- O zapracování frazémů do slovníku, jak slibuje nadpis, se čtenář opět moc nedozvěděl.

Kapitola 12.4 Grundform des Somatismus – Lemma

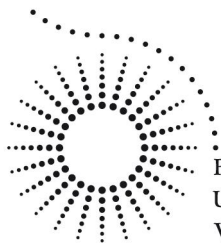
- nelogicky uspořádaná věta „*Generell ist festzuhalten, dass die einfachste überprüfte Form dabei artikuliert wird, wobei diese Grundform die einfachste überprüfte Form repräsentiert.*“ (str. 50)
- Autorka se dopouští se zásadního začátečnického omylu ve frazeografii – má tendenci zjednodušovat frazém (slovesné na infinitiv, substantivní bez členu v nom. sg.), což není možné. Frazémy větné povahy nebo frazémy s obsazenou pozicí subjektu nelze infinitivizovat, nominální frazémy nelze všechny prezentovat v nom. sg., protože některé jsou vázány svým frazeologickým významem na plurál; otázka členu je velmi složitá a je třeba přistupovat zcela individuálně u každého frazému zvlášť.
- Příklad, který je v práci uveden jako špatně inventarizovaný tvar *ich verstehe nur Bahnhof* (v Langenscheidts Wörterbuch DaF) je ovšem v pořádku a autorka ho bez hlubší analýzy neoprávněně kritizuje. Kdyby si daný frazém vyhledala v korpusu, musela by vidět, že komponenta NUR je plnohodnotnou součástí tohoto frazému a nelze ji tedy vynechat nebo považovat za aktualizaci v konkrétním textu.
- Ostatní aspekty formulování lematu (varianty, preference, počty dokladů) nejsou v této kapitole vůbec zastoupeny.

Kapitola 12.5 Stilistik

- Stilistice je věnován jeden odstavec bez jakéhokoli kritického posouzení současného stavu.

Kapitola 12.6. Tschechische Äquivalente des deutschen Phrasems

- taktéž velmi lakonicky zpracováno

Ústav germánských studií

- Mluví se zde jen o zdrojových slovnících a korpusech, která byly použity a pokud neexistuje přesný ekvivalent, tak o nutnosti dalšího komentáře. Dále problematika se již nerozvádí, i když by si zasloužila.
- Není provedeno ani propojení s teoretickou částí (kontrastivní analýzou apod.).
- Má-li frazém plnohodnotný ekvivalent v cílovém jazyce, není ho již třeba dále metajazykově popisovat a charakterizovat?
- Rozdíl mezi ekvivalencí systémovou a parolovou je zde jen letmo zmíněn v poslední větě.

Kapitola 12.7 Beispiel und Beleg

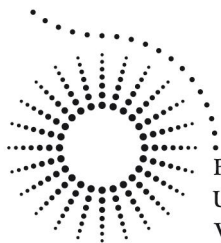
- Oba termíny se zde zdánlivě slučují, i když zároveň je poukázáno na rozdíl mezi *Beispiel* a *Beleg*, navíc *Beleg* z neznámých důvodů přisuzuje převážně beletrii.
- Nelze souhlasit s tvrzením, že *Variation im Rahmen des Usus beschreiben sowohl die Varianten der Phraseme als auch kleine Modifikationen ...* - varianty a modifikace jsou ve frazeologii naprosto odlišné pojmy.
- Odůvodnění, že hříčky s frazémy nejsou vhodné do slovníku, protože jsou nepřeložitelné, je také jen těžko akceptovatelné.
- V této kapitole se kromě rozdílu *Beispiel* x *Beleg* také dozvídáme informace o variabilitě, o překladu příkladových vět, fungování slovníku DTPHW a kupodivu i o korpusech mluveného jazyka.

Kapitola 12.8 Form der bearbeiteten Dateninputs

- Rastr je zjevně převzatý z Velkého německo-českého akademického slovníku, ale tato důležitá bibliografická informace zde chybí, takže to vypadá, jak by rastr vymyslela sama autorka, přitom ale tento získala již vyhotovený a je majetkem autorů slovníku.
- Rastr přebírá bezmyšlenkovitě, bez hlubší reflexe a komentáře.
- Je nutné mít položky 12b) a 12e), tj. metajazykové komentáře k německému frazému i jeho českému ekvivalentu? Vycházíme-li z premisy, že ekvivalent má být významově a funkčně stejný, pak jsou dva metajazyky přeci zbytečné, protože bychom museli popsat 2x totéž; navíc v uvedeném příkladu inputu pak položku 12e) nevyužívá k metajazykovému komentáři (v podobě, jak ho chválila u SCFI), ale spíše k parafrázi.
- Praxe, při níž je metajazyk německého frazému v němčině a českého ekvivalentu v češtině (když oba metajazyky by měli obsahovat vlastně totéž) se zdá být neekonomická a nesmyslná, pokud slovník nemá sloužit oboustranně (i pro české i pro německé uživatele), což tento slovník jistě nemá.

Kapitola 13 Datenbankinputs

- Zde znovu zbytečně uveden týž rastr, který je i o pár stránek dříve a pak bez dalšího komentáře zpracované rastry pro několik frazémů obsahujících *Gesicht, Arm, Bein*.
- Proč je stylistika psána německy (a ještě k tomu nejednotně: umg. na str. 56; ugs. na str. 57), když se jedná pravděpodobně o slovník pro českého uživatele (toto sice nikde v práci není explicitně řečeno, což je zarážející, ale zdá se usuzovat z formy rastru)?

Ústav germánských studií

- Autorka se v textu občas tvrdě opírá do dosavadních frazeografických technik a prací, sama má však v inputu chyby (str. 57 *im einem neuen Licht erscheinen*).
- Proč je mezi 12a) a 12b) u frazému *jm wie aus dem Gesicht geschnitten sein* vynechán řádek?
- str. 58 nahoře – Příkladová věta stojí pod 12e), až její konec pod 12f).
- Případá autorce příkladová věta *Er hat teigiges Etwas – Gesicht wie ein Pfannkuchen* reprezentativní, jasná, srozumitelná a vyjadřující význam a funkci frazému?
- *jm* občas s tečkou, občas bez tečky
- Tato část práce by měla být v příloze (obzvláště, pokud není již dále komentována) a neměl by se díky ní dosahovat minimální počet stran.

Kapitola 14 Zusammenfassung

- Pokračuje ve stejném chaotickém duchu jako celá práce.
- Místo ucelení a nadhledu rozebírá detaily, dokonce kopíruje i některé části práce a rozebírá podrobnosti, které jsou k tématu práce irelevantní, např. Burgerovo pojetí pojmu *disjunktiv*.
- Snad jen kapitola o vlastnostech frazému je celkem shrnující a věcná (i když ne vždy bez obsahových chyb).
- Jedná se opravdu o prosté lineární shrnutí napsaného.
- Chybí závěr práce, který by provázal teoretickou a praktickou část a přinesl nějaká zhodnocující stanoviska, kritiku, introspekci apod.

Kapitola 15 Resumé

- v češtině psané, shrnující, lineární
- Dozvídáme se zde nové informace, které z textu práce nevyplývají (že autorka zpracovávala slovníková hesla pravděpodobně pro obecný překladový slovník, nikoli pro speciální frazeologický).

Kapitola 16 Literaturverzeichnis: (proč s dvojtečkou?)

- nejednotně – někde ISBN, někde počet stran, jinde ne
- Nakonec prázdná stránka s nápisem XEROX Job #1108, zřejmě pozůstatek práce kopírky, který by ale v práci být svázán rozhodně neměl.